

Sygn. akt VIII U 3441/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Węs
Protokolant: st.	sekr. sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2017 roku w Lublinie

sprawy K. D.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania K. D.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 5 września 2016 roku znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 3441/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 września 2016 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalił K. D. nadpłatę emerytury rolniczej za okres od 17 lutego 2004 roku do 31 sierpnia 2016 roku w kwocie 20.273,57 zł z powodu przekroczenia kwoty granicznej przychodu od 17 lutego 2004 roku i za 2005, 2006, 2007 rok oraz przeliczenia okresów ubezpieczenia społecznego rolników po wyłączeniu pracy za granicą. Jednocześnie zobowiązano K. D. do zwrotu kwoty 15.343,42 zł za okres od 1 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2007 roku (decyzja k. 149 akt KRUS) z powodu przekroczenia kwoty granicznej przychodu oraz za okres od 1 września 2013 roku do 31 sierpnia 2016 roku z powodu weryfikacji okresu ubezpieczenia.

W odwołaniu od tej decyzji K. D. zakwestionowała obliczenia dokonane przez organ rentowy, podnosząc, iż w rzeczywistości wysokość dochodów była niższa, niż ustalona przez KRUS. W dalszej kolejności zakwestionowała prawidłowość i kompletność pouczenia dokonanego przez organ rentowy, podnosząc, iż nie wiedziała, że istnieją limity osiąganego dochodu oraz jaka jest ich wysokość. Wskazała również na znacząco odległy okres, za jaki organ rentowy domaga się zwrotu świadczeń (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumenty zawarte w uzasadnieniu decyzji zaskarżonej (odpowiedź na odwołanie k. 7-8v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

K. D. urodziła się (...). Od dnia 7 lutego 2004 roku uzyskała prawo do emerytury rolniczej przyznane decyzją z dnia 24 lutego 2004 roku. W decyzji tej zawarto w pkt 4 ppkt 5 pouczenie, że część uzupełniająca emerytury rolniczej podlega zawieszeniu w całości w przypadku osiągnięcia dochodu w kwocie przekraczającej 130 % przeciętnego wynagrodzenia, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS oraz, że w przypadku osiągnięcia dochodu w kwocie przekraczającej miesięcznie 70 % przeciętnego wynagrodzenia (nie wyższej niż 130 %) część uzupełniająca podlega zmniejszeniu. Ponadto w pouczeniu tym w pkt 6 ppkt 2 zawarto zobowiązanie dla pobierającego świadczenie do zawiadomienia organu rentowego w ciągu 14 dni o podjęciu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (k. 19 akt KRUS).

Takiej samej treści pouczenia zawierają kolejne decyzje doręczone wnioskodawczyni (k. 40, 43, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 65 akt KRUS).

W dniu 10 czerwca 2016 roku wnioskodawczyni złożyła w organie rentowym wnioski o przeliczenie emerytury poprzez doliczenie okresów pracy we W. (k. 108 akt KRUS).

W dniu 13 lipca 2016 roku, na wezwanie organu rentowego, wnioskodawczyni złożyła dokumenty wykazujące dochód za poszczególne miesiące zatrudnienia we W. w okresie od 17 lutego 2004 roku do 31 stycznia 2009 roku (k. 116-120 akt KRUS).

Z tłumaczenia złożonych dokumentów (k. 124-128 akt KRUS) wynika, iż wnioskodawczyni pozostawała w zatrudnieniu na terenie W. w latach 2004 -2008. Z tytułu wykonywanej pracy osiągnęła następujące przychody:

- w 2004 roku – 6.537,04 euro;

- w 2005 roku – 9.381,34 euro;

- w 2006 roku – 7.791,91 euro;

- w 2007 roku – 10.460,37 euro;

- w 2008 roku – 6.368,47 euro.

Po przeliczeniu kwot osiągniętych przez wnioskodawczynię przychodów z euro na zł, organ rentowy zaskarżoną decyzją zobowiązał wnioskodawczynię do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2007 roku w kwocie 14.935,90 zł oraz z tytułu przeliczenia okresu ubezpieczenia do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 września 2013 roku do 31 sierpnia 2016 roku w kwocie 407,52 zł (decyzja k. 149 akt KRUS).

W dniu 17 stycznia 2017 roku wnioskodawczyni złożyła do akt sprawy dwa wyciągi z indywidualnego konta emerytalnego, sporządzone przez włoski organ rentowy za okres od 1 czerwca 2002 roku do 31 maja 2015 roku (k. 23 a.s.).

Przy przyjęciu kwot wynagrodzenia wynikających z tych wyciągów kwota do zwrotu wynosiłaby 12.880,30 zł (hipotetyczne wyliczenie k. 28 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego i aktach sądowych oraz zeznań wnioskodawczyni. Sąd obdarzył wiarą dowody z dokumentów w całości, jako że nie budziły wątpliwości co do ich formy i treści oraz nie zostały zakwestionowane przez strony. W taki sam sposób ocenił zeznania wnioskodawczyni.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383 ze zm.) w związku z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 277 ze zm.) prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2.

W myśl ustępu 2, za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą. Prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art. 104 ust. 1 i 3).

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, osoba która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Ustęp 2 pkt 1 i 2 cyt. artykułu wskazuje, że za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania oraz świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Z przepisu ust. 4 tego artykułu wynika zaś, że nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Skarżąca przyznała, iż zapoznała się z pouczeniami KRUS znajdującymi się na odwrocie decyzji o przyznaniu emerytury z dnia 24 lutego 2004 roku, ale zrozumiała, że jako emerytka może podjąć pracę i uzyskiwać przychód bez żadnego ograniczenia. Nie miała żadnej świadomości, że istnieją jakieś limity. Wnioskodawczyni wskazywała, iż gdyby miała taką wiedzę, pracowałaby we W. „na czarno”, tak jak wszystkie jej koleżanki.

Odnosząc się do pouczeń zawartych w decyzjach organu rentowego należy stwierdzić, iż były one prawidłowe. Zgodnie bowiem z ustalonym orzecznictwem, chodzi tu o klasyczne pouczenie, w którym organ rentowy informuje ubezpieczonego, że utraci prawo do świadczenia, gdy wystąpią okoliczności, które zgodnie z przepisami prawa powodują utratę tego prawa. Pouczenie musi być oczywiście na tyle zrozumiałe, żeby wnioskodawca mógł je dostosować do swojej sytuacji, jednakże nie może odnosić się indywidualnie do osoby pobierającej świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 roku, I UK 136/04, OSNP 2005/16/252, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006 roku, I UK 161/05, OSNP 2007/5-6/78).

Zdaniem Sądu, w realiach niniejszej sprawy wnioskodawczyni została prawidłowo pouczona o okolicznościach powodujących zmniejszenie lub wstrzymanie wypłaty emerytury. Pouczenia w zawarte w decyzjach kierowanych do wnioskodawczyni były należyte, wyczerpująco i wyraźnie wskazywały okoliczności, w jakich dochodzi do nienależnego pobrania świadczenia. W ocenie Sądu pouczenia te były całkowicie zrozumiałe dla wnioskodawczyni.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy domagał się zwrotu od skarżącej nienależnie pobranego świadczenia emerytalnego za lata 2005-2007, gdyż w tych latach dochód z tytułu zatrudnienia przekroczył ustalone na te lata limity warunkujące zawieszanie lub wstrzymanie wypłaty świadczeń. Ponadto organ rentowy domagał się zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z powodu weryfikacji okresu ubezpieczenia za okres od 1 września 2013 roku do 31 sierpnia 2016 roku.

Wnioskodawczyni nie kwestionowała obowiązku zwrotu kwoty 407,25 zł z tytułu weryfikacji okresu ubezpieczenia, jak też nie kwestionowała przelicznika euro na złotówki przyjętego przez KRUS. Podnosiła natomiast, że kwoty wynagrodzenia, które podała do KRUS, są to kwoty wskazane przez pracodawcę i domagała się przyjęcia kwot wskazanych przez włoski organ rentowy jako kwot, które zostały faktycznie jej wypłacone i od których musiała na koniec roku odprowadzić podatek (k. 25 a.s.).

Rozstrzygając powyższą kwestię należy stwierdzić, iż kwoty wskazane w zaświadczeniach włoskiego organu rentowego nie mogą być przyjęte jako przychody uzyskiwane przez wnioskodawczynię z tytułu zatrudniania.

Należy bowiem mieć na uwadze fakt, iż jeżeli emeryt lub rencista osiąga przychód za granicą, przy rozliczaniu emerytury lub renty przychód ten przyjmuje się w wysokości faktycznie osiągniętej (w kwocie brutto), udokumentowanej zaświadczeniem pracodawcy.

Wbrew twierdzeniom wnioskodawczyni roszczenie o zwrot nie uległo przedawnieniu.

Sąd Okręgowy akceptuje pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego dnia 16 maja 2012 roku, w sprawie III UZP 1/12, zgodnie z którym trzyletni okres, za który organ rentowy może żądać zwrotu nienależnie pobranych świadczeń na podstawie art. 138 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, obejmuje okres do ostatniej wypłaty (pobrania) nienależnego świadczenia, a żądanie to nie ulega przedawnieniu.

Ostania wypłata nienależnego świadczenia dla wnioskodawczyni dotyczyła emerytury za 2007 rok, tak więc trzyletni okres, za który organ rentowy może żądać zwrotu obejmuje okres od 1 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2007 roku.

Mając na uwadze powyższe, na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.